

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 3 Dolars.

ADRESE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvème ANNÉE

1 Juin 1930

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 298

ABONEMAN:

Seneliği [24Nushâ] Türkiye için 2 1/2, Âlâ kâğıdı-
lısı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cığaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève

Yirmi beşinci sene

1 Haziran 1930

LA MORT DE L'AIGLE

Quand l'aigle a dépassé les neiges éternelles ,
A sa vaste envergure il veut chercher plus d'air
Et le soleil plus proche en un azur plus clair.
Pour échauffer l'éclat de ses mornes prunelles .

Il s'enlève . Il aspire un torrent d'étincelles.
Toujours plus haut , enflant son vol tranquille et fier ,
Il monte vers l'orage où l'attire l'éclair;
Mais la foudre d'un coup a rompu ses deux ailes .

Avec un cri sinistre , il tournoie , emporté
Par la trombe , et, crispé , buvant d'un trait sublime .
La flamme éparse , il plonge au fulgurant abîme .

Heurux qui pour la gloire ou pour la liberté,
Dans l'orgueil de la force et l'ivresse du rêve ,
Meurt ainsi , d'une mort éblouissante et brève !

José - Maria de Heredia

Bir intiharın yüksek mâ'nası

Japonya Bahriyye kaymakamlarından Kusakarı, Harakiri yakarak, yâni bir han- cerle karnını kesup bağırsaklarını dışarı dökmek suretile intihar etmiştir . Bu intiharın sebebi *Londres , misakinin akdi ve Japon bahri kuvvetinin tenzili hususunun ba'is olduğu te'essur dur* .

Biz bu hadisenin mâ'nasından daha yüksek mâ'nali bir hadise az tehattur ediyoruz . İclerinden böyle vatan seven insanlar çıkan bir millet, başini yuksek tuta bilir ve bütün milletlere *Ben varım! ve ben ölmez bir varlığım* diyebilir.

Ma'serî haysiyyet ve vahdet hissi bu kadar yüksek ve hâkîm olunca bir milletin sırtı yere gelmez .

Biz kit'alari , her biri bilâhere birer Devlet olan kişverleri gayb etmiş ve rahat uyuya bilmışızdır .

Fakat müteselli olalım: *Sèvres* muahdesine layik olduğu cevabi , layiki vechile vermeyi bilmiş olan da *Türk* un milli ve îrki haysiyyeti olmuştur . Biz Japonlarla beraber bir kökden fişkırmış dallardık .

İctihad

Çocuk hikâyesi

Küçük satıcı

Kar bütün şiddetile yağıyordu . Arabalar otomobiller biri biri arkasından durmadan geçiyorlardı. mevsimin en soğuk zamanı olmakla beraber her taraf neş'e içinde çalkanıyordu. Sokaklar ve mağazaların vitrinleri elektiriklerle tenvir edilmiş, Noel ağaçları ile, güzel oyuncaklarla süslenmişti. Çocuk, büyük, zengin, fakir her kes camekânların göz kamaştıran süslerini seyr etmekten kendilerini alamıyorlardı.

Bu sırada sekiz, dokuz yaşlarında paçavralara sarınmış bir kız çocuğu soğuktan titreyerek camekânlardan birisine yaklaştı etrafı kızarmış gözlerini açarak camekândaki oyuncakları hayretle seyretmeğe başladı. Nahif boynunu me'yusane uzatarak paşını camekana dayadı ve o oyuncaklarla oynayabilmek hulyalarına daldı Çok geçmemiştii mağazadan bir adam çıktı ve onu ayagile iterek oradan koğdu , bedbaht çocuk güzel oyuncakları seyr etmeğe doymayan gözleriyle camekânı son defa olarak süzdü ve yavaş yavaş uzaklaştı .

Sokağın köşesini döndüğü zaman oraya karların üstüne oturdu, kolunun altından küçükce bir kutu çıkardı, bu kutunun içinde bir kaç kutu kibrit vardı. bu kibritleri satarak hasta annesine ilâç alacaktı.

Küçük kız gözlerini yukarı kaldırarak karşıdaki evin penceresinden görünen mesut aileyi seyre daldı.

Kızlı erkekli bir çok çocuklar başkalarının istirabından sefaletinden bihaber gülerек eğlenerek masanın etrafına toplanmış yemek yiyorlardı. Çocukların anneleri ve babaları sıhhatli insanlardı ve büyük bir iştahla yemek yiyorlardı.

Bu manzara zavallı küçüğün hasta annesini, açlığını ve muharebeden yaralı gelüp ölen babasını hatırlatıyordu .

Kar bütün şiddetile yağıyor, karşıki evde Noel eglencesi hala devam ediyordu. Küçük kız müthiş souğa rağmen çocukların eğlencesini seyre devam ediyordu ...

Artık sokakda insanlar seyrekleşmeye başlamışdı. O hasta annenin kendisini merak edeceğini bile zihninden çıkarmış yaşlı gözleriyle

çocukların , ruhen kendisinden yüksek olmaları , çocukların şen hareketlerini tâkib ediyordu . O düşündü : O çocukların ondan ne farkı var , o niçin hakkı olan eğlenceden mahrum olsun? O da düşünmüyor mu ? His etmiyor mu ? Bu düşünce onda Allaha karşı isyan hisleri uyandırdı, hakkını istirdad etmek ister gibi küçük yumruklarını sıkı, zayıf kollarını havaya kaldırdı . Du'âmı edecekti? Hayır Allah ona saadet bağışlamamıştı ki du'a etsin ve şükranını bildirsin. Yalvaracak mıydı? Hayır Allahın merhameti olsaydı şimdiye kadar ona hiç acımaz mı idi ? Hayır çocuk bunlardan hiç birisini yapmıyordu . O kollarını Allaha yalnız halini, sefaletini göstermek, onu utandırmak için kaldırıyordu.

Gecenin sessizliği içinde o hiç hareketsiz, sakin ağlıyordu; fakat karşı evde yükselen kahkahaların nihayeti gelmiyordu.

Artık eve gitmeyecekti karşı evdeki eğlenceyi seyredecekti . Uykusu gelmiş olmasına rağmen uyumamaya çalışıyordu , fakat birkaç dakika sonra orada duvarın kenarında uyu-yakaldı .

Rüyasında karşıki eve davet olunduğunu orada o çocuklarla beraber yemek yediğini bir az evvel camekânda seyrettiği oyuncaklarla oynadığını görüyordu. O bunların rüya olduğundan bihaber kendisini mes'ut hissediyordu, keşke hep rüya görseydi ! Sıcak yemek, sıcak bir oda onu dünyanın en mesut insanı yapacaktı. Bu rüya ona müddeti hayatında en güzel, en tatlı dakikaları yaşıtıyordu. Onun için ne büyük saadetti bu...

Kar evvelkinden daha şiddetli yağmağa başladı... Göz gözü görmez oldu, fırtına okadar müthişti ki kar biraz sonra diz kapakları aşırıyordu .

*
* *

Ertesi gün şafakla beraber mes'ut ailenin çocukları da uyandılar. Sene başı münasebetile yeni elbiselerini giydiler, ve hemen pencereye koşdular. Fakat gözleri bu yeni seneyi faciialı bir manzarayla karşıladı.

Dün akşam kendilerini seyreden fakir çocuk karların içinde donmuş biruh yatıyordu.

Gül Abdullah Djevdet

İCTİMÂ'İ SÜTUN

KADIN VE SİYASET

Polilika refikimizin 9 mayıs tarihli nüshasında «Pişmiş aşı su katma! Sabık Kadın birliği reisi Nezihe H. Kadın aleyhdarı Dr. Abdullah Djevdet beye böyle cevap veriyor » sernamesile neşr etdiği mülâkatnameye cevabımız :

Evvelâ Abdullah Djevdet kadın aleyhdarı asla değildir; kadına belki en yüksek derecede hürmet eden ve kadını en derin şefkatle sevenidir. « Feministe » olmamakla, kadın aleyhdarı olmak arasında hiç bir benzerlik yoktur. Kadın hakkındaki fikirlerimi, Nezihe Muhiddin H. E. Kadın birliği reisi olduğu devirde [10 nisan 1925 de] birlik merkezinde kendilerinin daveti üzerine, verdiğim bir konferansda şerh ve izah etmişdim.

Mevzu' «amelî ve fikrî hayatta yarımın Türk kadını» idi. Bu konferans 184 numaralı ve 15 temmuz 1925 tarihli « İctihad » da tam olarak çıkmıştır . Münakaşaya ve biraz telâşa sebep olan ve 1 mayıs 1930 tarihli « İctihad » da çıkmış bulunan makalemde, kendileri tarafından alkışlanmış o küçük konferansda ileri sürmüş olduğum fikirler haricinde bir fikir yoktur.

Büyük bir şairin:

La Liberte, sachez, hommes faits pour servir
Que pour la posséder il faut la conquérir !

beytini irad etmiş olmama yanlış ma'na verilmiştir. Kadın hür olmasın demedim. Hürriyete, hürriyet susuzluğu tekaddüm etmelidir, dedim. Mekalemin şu satırlarını aynen alıyor ve Nezihe H. efendinin ve okuyucularımızın insafına arz ediyorum :

Kadınlar ne cebri âlâyı, ne teleskopu, ne telsiz telefonu ihtira etmiş değillerdir; fakat bunların cümlesinden daha yüksek, daha büyük, daha güzel bir eser ibda ederler; dünyada en yüksek eser onların dizleri üzerinde vücude gelir: Afif ve faziletli bir kadın, afif ve faziletli bir erkek: Eğer genç kız iyi yetiştirilmiş ise kendine benziyen evlâdlar yetiştirir; bu eser ise cihanın en büyük şaheseri olur.